

de delicades

T de Teatre torna als orígens amb un text personalíssim d'Alfredo Sanzol, que concilia humor amb emoció: són històries que planyen frustracions però que aspiren a un món millor. A la companyia de dones, s'hi sumen dos actors

Set títols, sis fills

JORDI BORDES

És una història d'històries que manté un fil argumental molt prim i subtil. No parla de subjectes com les dones (*Petits contes misògins*, de Patricia Highsmith), els mascles (*Homes*) o els fills (*Criatures*). No. Però sí que parla d'unes històries íntimes, com uns haikus teatrals, que expressen frustracions o limitacions dels personatges. L'autor i director, Alfredo Sanzol, sap plasmar aquesta emoció amb quadres tenyits de comèdia. Aquest cop, T de Teatre parla de vides delicades. *D de Delicades*.

T de Teatre va veure la temporada passada l'espectacle de Sanzol *Sí, pero no lo soy* al Teatre Lliure i, de seguida, es van adonar que el tipus d'escriptura, de format, congeniava amb els seus anteriors treballs: gags escènics despullats d'escenografia, en què la interpretació i el text són el plat principal de la proposta. Li van encarregar una obra per a quatre actrius (Míriam Iscla s'acabava de donar de baixa de la companyia) i dos actors: Albert

Les actrius de T de Teatre han estat molt coherents, com no podia ser d'una altra manera, amb la maternitat. Una de les dificultats de les intèrprets és poder tornar amb normalitat a l'escena, un cop s'ha exercit la maternitat. Tot i que alguns dels seus set muntatges han aguantat fins a tres anys d'exploració (*Homes frega les 900 funcions*), s'ha sabut compatibilitzar la feina amb la família. Maria Lanau, Chantal Aymée i Eli Iranzo han facilitat les substitucions, quan no ho han estat Marta Pérez, Àgata Roca o Rosa Gámiz. La capacitat d'acoblar vida artística i família es va constatar en la darrera temporada de *Jet lag*, en què alguns fills van incorporar-se al repartiment. Marta Pérez, Carme Pla i Àgata Roca tenen dos fills cada una. Els assaigs es compatibilitzen amb l'horari escolar.

Ribalta i Jordi Rico. T de Teatre deixa de ser una companyia d'actrius. La seva empremta, però, marca la qualitat del treball. Són 19 anys d'història els que avalen els seus set espectacles i els prop de 820.000 espectadors que els han vist arreu.

Sanzol fa un homenatge en aquest nou treball de T de Teatre a la seva àvia. És el que li tocava després d'haver fet un text inspirat al seu avi a *Días estupendos*. *Delicades* és una obra coral amb petites escenes que mostren, amb un aire surrealista, una generació de dones que no van poder ser el que volien, que es van haver de conformar amb el que la vida els va deixar. La peça, que va de la fina ironia al més sorollós sarcasme, aprofita les capacitats interpretatives d'unes actrius que es desdoblen amb una gran facilitat.

Sanzol coneixia T de Teatre perquè representaven *Hombres* a Madrid quan ell es va traslladar de Bilbao. Just arribava a la capital de l'Estat espanyol per convertir-se en professional del tea-

tre. Diu que aquella funció el va influenciar, perquè el va persuadir el tipus d'interpretació directa i el format de gags que es despleguen com un almanac d'emocions a partir d'uns personatges tipus. L'autor repudia els foscors que separen una escena amb una altra. Per això, a *Delicades* cada història s'enllaça amb l'altra amb un arsenal de jocs, que no deixa l'espectador oblidar el regust de la peça anterior.

Però què explica *Delicades*? És un retrat d'unes dones que alter-

D'esquerra a dreta, Jordi Rico, Mamen Duch, Àgata Roca, Marta Pérez, Albert Ribalta, Alfredo Sanzol i Carme Pla, en un assaig. DAVID RUANO

nen les escenes més rurals (del poble de Quintana de Vides, a Burgos, on vivia l'àvia de Sanzol fins que va emigrar a Bilbao i on l'autor hi anava a estiu) i les escenes més urbanes d'un Bilbao gris, de final de franquisme, de frustracions encara no superades.

Sanzol llegeix *Delicades* (l'ha escrit en castellà i l'ha traduït Belbel que, per moments, *millora* el text original segons el mateix autor, enamorat del ritme que ha imprès Belbel a la traducció) com

un conte de primavera, com una resurrecció: «La mort és una part més del cicle.» Potser per això, la peça acaba amb una il·lusió: «El desig generacional dels que van patir la guerra era que als fills els fos més fàcil la vida que no pas a ells.» No és un final que torna al principi, perquè condemnaria els protagonistes a reviure eternament les frustracions. El seu cicle natural puja en espiral cap a un estadi d'excel·lència. Els fills i néts d'aquella àvia ja no viuen amb la por real que es reproduï

una nova guerra. Aquella generació va patir les conseqüències de la I Guerra Mundial, de la Guerra Civil i de la II Guerra Mundial.

Carme Pla reconeix que «hem tornat als orígens, casualment». No era buscat ni una urgència empresarial. Tot i que no amaguen que l'operació pot tenir molt més bona sortida que el seu darrer treball (*Com pot ser que t'estimi tant*). Sanzol no rebaixa el seu valor literari tampoc per fer una peça comercial. Que després

sigui un èxit de gira (una incògnita mai segura i més encara en aquesta època de sequera per una crisi que atempta contra les programacions municipals) vindrà d'afegit.

Sanzol el que vol és escoltar la Natura. Com la seva àvia i les seves germanes, no es vol distreure amb el soroll i les presses quotidianes. L'autor es meravella de la capacitat de reciclatge de les àvies. La seva mare es desesperava perquè col·leccionaven centenars de iogurts per fer-los servir

de planter. Aquesta mirada ecològica connecta «molt bé» amb les preocupacions d'avui pel canvi climàtic, celebra Pla.

Una mica d'història

T de Teatre és un grup d'exalumnes de l'Institut del Teatre. El seu primer treball es va fer a la Cuina del carrer Sant Pere Més Baix de Barcelona. Feia quatre mesos que havien acabat la carrera i van decidir tirar-se a la piscina creant una producció que dirigiria Pere Sagristà, que també tot just havia acabat la carrera de direcció, abans que seguir esperant una trucada que no arribava. L'Institut del Teatre els va deixar una aula per assajar i una data per estrenar. L'èxit va ser tan immediat que de seguida van aconseguir espais a la cartellera convencional de Barcelona. La producció va ser una dramaturgia de *Petits contes misògins* de Patricia Highsmith.

L'autor i director Sergi Belbel ja els va augurar, llavors, un futur com a companyia per la seva frescor i idiosincràsia. Però el seu segell també és el seu defecte. Ser un grup d'actrius exigeix unes obres amb un repartiment exclusivament femení, uns llibrets inexistents (si més no a principis dels anys noranta). Per això, els nous treballs es van fer a partir d'encàrrecs d'autors i directors. La fórmula sempre els ha funcionat. Van convertir-se en companyia, quan ja s'havia perdut la tradició. Van agafar el guant d'uns Comediants, Joglars, Dagoll Dagom, Tricycle, molt més veterans i ja amb un mercat molt diversificat per tot l'estat. La seva adaptabilitat ha fet que siguin de les companyies privades que més actuacions han fet arreu de Catalunya durant els seus primers 15 anys. I també han triomfat fent llargues temporades a Madrid, gires estatals i, encara, funcions a Buenos Aires, la Meca del teatre contemporani del segle XXI. A la capital d'Argentina, per exemple, van estrenar *Criatures* el 1998, l'única obra en què intervindrien quatre actrius. En

Mamen Duch

Actriu

És, probablement, l'actriu que més funcions ha fet de T de Teatre. No ha fallat a cap espectacle, ni ha hagut de fer baixes per maternitat.

Carme Pla

Actriu

Ha participat en totes les estrenes. Tot just ha acabat *Tres dones i un llop* de Daulte i l'any passat va intervenir en el *Hamlet* dirigit per Broggi.

Marta Pérez

Actriu

Entra en la gira d'*Homes*, tot i que havia fet substitucions a *Petits contes...* Aquest any s'estrena de directora a *Nelly Blue* i ha fet d'actriu a *Boulevard*.

Àgata Roca

Actriu

Ha intervingut d'actriu a tots els espectacles, menys a *Criatures*, que va fer d'ajudant de direcció. Amb Carol López ha fet *Boulevard* i *V.O.S.*

Míriam Iscla

Actriu

Des de l'agost del 2008 s'ha desvinculat de T de Teatre. Ara forma part de la companyia del TNC. També ha interpretat *El casament d'en Terregada*.

Rosa Gámiz

Actriu

Es desvincula del grup quan comença la gira d'*Homes*, al 1995. Tot i així va tornar per cobrir la baixa per maternitat de Marta Pérez a *15*.

totes les altres, el repartiment ha estat de cinc intèrprets femenines.

Capítol a part mereix la producció de la sèrie *Jet lag* per a Televisió de Catalunya. Va durar sis temporades (del 2000 al 2006). La popularitat de T de Teatre es va multiplicar. El comiat de la comèdia televisiva, en què interpretaven unes hostesses d'aviació amb una vida cada cop més surrealista, va coincidir amb el seu quinzè aniversari. Van aprofitar per recuperar els millors gags dels anteriors espectacles, al muntatge *15*. Aquesta obra va ajudar a rematar la gira que aquell any havia quedat curta amb *Això no és vida* (2003), que ja havia gaudit del suport mediàtic de la televisió.

A la tardor del 2007, les actrius consideraven que calia fer un canvi de rumb que els obrís noves vies. Sergi Belbel, ja amb el barret de director artístic del TNC, els va oferir el cop de canell per a la seva trajectòria. Amb Javier Daulte van arriscar-se a fer un *thriller*, una peça de misteri de germanes bessones amb una escenografia que es desplegava sorprenentment: *Com pot ser que t'estimi tant*. El joc va funcionar dramàticament però va ser pràcticament impossible prodir-se en gires.

T de Teatre tornen a escena. Ho fan amb un text de gags i molta comèdia. Donen veu a la germana que es vol casar amb un músic que toca els platerets a la banda de l'exèrcit, no perquè se l'estimi, ben raret, ell, sinó perquè té sou assegurat. O com el pare que pretén que la seva filla l'afegeixi a la llista d'amics del Facebook. O com l'aviador que s'enamora d'una noia que li dona de beure i és capaç de perdre el rècord de vol sense etapes. O com les dones que ho guarden tot, que ho aprofiten i que esperen un demà millor per als seus néts. Un plaer de contes orals que ve de gust prendre's amb un te fred a les mans. El te, la beguda talismà de la companyia més femenina i popular de Catalunya.